

Statsbudsjettet for 2024 – innspill fra Creo

Creo – forbundet for kunst og kultur er Norges største kunstnerorganisasjon med over 10.600 medlemmer. Creos medlemmer arbeider innenfor alle deler av kulturlivet; Noen er artister, noen er utøvende musikere i et band, i et ensemble, i en kirke eller i et orkester. Noen er pedagoger eller underviser i musikk eller andre kunstfag i grunnskolen, på videregående skoler, i private og kommunale kulturskoler, ved en høyskole eller et universitet. Noen er låtskrivere eller komponister eller begge deler. Noen danser ballett eller moderne dans, noen jobber med lyd og lys eller gjør andre ting «bak scenen» og noen er musikkterapeuter.

I Meld.St. 8 (2018-2019) *Kulturens kraft* etableres følgende samfunns mål for kulturpolitikken:

Eit levande demokrati der alle er frie til å ytre seg, og der mangfald, skaparkraft og kreativitet er høgt verdsett. Eit inkluderande samfunn der kunst og kultur av ypparste kvalitet inspirerer, samlar og lærer oss om oss sjølv og omverda.

Dette er overordnede mål Creo kan stille seg bak. Men dette er abstrakte mål som i den praktiske politikken må fylles med innhold. Et aktivt og mangfoldig kunst- og kulturliv er viktig for å gi den enkeltes liv et rikere og mer fullverdig innhold. Kultur bidrar også til verdiskapning, kompetanse, læring, helse og toleranse. Kunst- og kulturuttrykk har en verdi i seg selv og for seg selv.

Alle må gis tilgang til kunstopplevelser og kulturaktiviteter. Dette sikres best gjennom offentlig finansiering og gode og forutsigbare finansieringsordninger. Kulturen er en vesentlig del av det offentlige ordskiftet, og både enkeltkunstnere, frie kunstnergrupper og kulturinstitusjonene spiller en sentral rolle for debatt, demokrati, ytringsfrihet og meningsdannelse.

Vi vil i dette notatet komme med konkrete forslag til prioriteringer som kan fremmes i forslaget til statsbudsjett for 2024.

Departementet ønsker å *vidareutvikle bransjen og støtteapparatet rundt utøvande og skapande kunstnarar og gjennom dette medverke til at kunst og kultur frå Noreg når eit større publikum, nasjonalt og internasjonalt, de vil evaluere igangsette tiltak for kulturell og kreativ næring, og vurdere nye verkemiddel, og de ønsker å utvikle målrette ordningar som gir fleire ein sjanse til å realisere det kunstnariske talentet sitt der dei bur, og samtidig medverke til auka verdiskaping og fleire arbeidsplassar i kunst- og kultursektoren regionalt.*

Vi vil i denne forbindelsen peke på Skuespiller- og dansealliansen har vist seg som en solid og viktig institusjon. Denne må videreføres og videreutvikles. Vi er derfor svært glade for at Stortinget i sin behandling av statsbudsjettet for 2022 bevilget 5 millioner kroner til SKUDA og til utredning av en Musikerallianse. Vi i Creo er klare til å starte arbeidet med denne alliansen, og forventer at vedtaket følges opp med nye bevilgninger i årene framover. Vi viser i den forbindelse til vårt notat, oversendt departementet i mai i 2022.

- ***Creo ønsker at vedtaket og bevilgningen om en Musikerallianse følges opp i årene framover. Vi viser i den forbindelse til oversendt notat pr mai 2022. Vi ber om at det avsettes minst 10 millioner kroner i statsbudsjettet for 2024 til dette tiltaket.***

Selv om ABE kuttene avvikles, fikk institusjonene i kulturbudsjett for 2023 en realnedgang på om lag 1 % i sine bevilgninger. Regjeringen la i sine beregninger til grunn en lønnsvekst på 4,2 % i 2022 og en prisvekst på 2,8 % i 2023, mens den generelle økningen i rammetilskuddet for institusjonene var på om lag 2,9 %, noe som betyr en underkompensasjon for lønns- og prisvekst for niende år på rad. De høye energikostnadene, spesielt strømkostnader, gjør denne situasjonen for mange enda vanskeligere. I et kulturliv som allerede sliter med høyere kostnader, akkumulert underfinansiering og ettervirkninger av pandemien er dette alvorlig, og vi ser nå at den økonomiske situasjonen for flere

institusjoner både fører til reell nedbemanning med fare for oppsigelser samt mindre sysselsetting av frilansere.

- **Creo ber regjeringen kompensere for underkompensasjonen i 2023, og i tillegg legge inn tilstrekkelig kompensasjon for 2024. Creo ber også regjeringen vurdere å legge inn en kompensasjon allerede i revidert statsbudsjett til våren.**

Etter nedleggelsen av Rikskonsertene og opprettelsen av Kulturtanken har det oppstått et vakuum når det gjelder utviklingen av nye produksjoner på musikkdelen av skolesekkordningen. Sidestillingen av de ulike kunststartene i DKS har dessuten ført til at musikkandelen av programmene som tilbys skolene er tydelig redusert sammenliknet med tidligere. Dette betyr reduserte arbeidsmuligheter for profesjonelle musikere. Vi registrerer også med beklagelse at internasjonale samarbeidsprosjekter for musikere slik dette var i Rikskonsertene er nedlagt og at kompetansen på dette området ligger brakk. Creo mener alle tjener på en større grad av kunstnerisk samarbeid over landegrensene. Det finnes heller ikke lengre noen som har et overordnet og helhetlig ansvar for å sørge for en samlet utvikling av musikkfeltet for barn og unge. Dette gjelder både kvalitetssikringen av produksjoner og formidlingen av dem innenfor Den kulturelle skolesekken, men også generelt for musikkens del har denne kunstformen mistet en nasjonal samlende aktør og faglig pådriver.

- **Creo ønsker derfor at det etableres et «Musikkbruket», etter modell av «Scenekunstbruket». Vi ber om at et avsettes minst 15 millioner kroner i statsbudsjettet for 2024 til dette tiltaket.**

Disse to ordningene kan etableres under en felles paraply, som to likestilte avdelinger, hvor det i overbygning ligger fellesfunksjoner m.m. Det bør også utredes om deler av midlene til en slik etablering kan være en overføring av deler av de midlene Kulturtanken i dag har avsatt til musikk.

Den kulturelle skolesekken, den kulturelle bæremeisen og den kulturelle spaserstokken er viktige tiltak som må videreutvikles. Den kulturelle skolesekken er nå under omorganisering, og heter nå «Kulturtanken». En viktig motivasjon for omorganiseringen og en del av Kulturtankens mandat er å forbedre samarbeidet mellom skole- og kultursektoren. Vi vil understreke at en parallell styrking av de humanistiske og estetiske fagene i skolen og en profesjonalisering av mottakerapparatet er en forutsetning for å lykkes i dette arbeidet. Det må legges til grunn at tilbudet gjennom Kulturtanken skal supplere, og på ingen måte erstatte, kunst- og kulturfagopplæringen i skolen. De praktisk- estetiske fagene i grunnopplæringen har sitt eget mandat og egne mål, og må og skal utvikles på egne premisser. Her kan kulturskolelærere med kombinerte stillinger i skoleverket være en viktig ressurs.

- **Midlene til Den kulturelle skolesekken og andre «sekker» må også økes, slik at alle barn og unge får tilbud om gode produksjoner i alle kunstsjangrene flere ganger i skoleåret. Vi ber om at midlene til DKS økes med minst 10% i forslaget til statsbudsjett for 2024.**

Forsvarets musikk er nå delvis finansiert over Kulturdepartementets budsjett. Dessverre er ikke rammene deres tilstrekkelige til å opprettholde en forsvarlig drift. **Vi er svært bekymret for situasjonen for denne helt sentrale kulturinstitusjonen, og ber Kulturdepartementet ta et særskilt ansvar nå i 2023.**

- **Vi ber derfor om at det bevilges minst 15 millioner kroner i ekstra midler – utover det som følger av «40%-reglene» over KUDs budsjett, øremerket konserter og oppdrag rettet mot sivilsamfunnet. Og vi ber om at disse midlene bevilges allerede i forbindelse med revidert budsjett nå til våren!**

For oss som Norges største fagforening for kunst og kultur er det også avgjørende å påpeke at vi har en utfordring med mangfold i både vårt profesjonelle og frivillige kulturliv. I et sosiokulturelt perspektiv ser vi dessverre at det rekrutteres skjevt, og at spesielt barn i familier med dårlig råd har mindre muligheter til å satse på en kunstnerisk yrkesvei. Dette har ikke bare negative konsekvenser for den enkelte, men bidrar også til et mindre mangfoldig og da et mindre variert og ikke så spennende kunst- og kulturliv.

En kulturell grunnmur basert på mangfold og likeverd vil være et effektivt verktøy for å bygge vennlige samfunn. Å bedre urfolk, nasjonale- og nyere minoriteters deltakelse i kunst- og kulturlivet vil gi økt kunnskap, relevans og samhandling. Det vil også bidra til å implementere UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven av 2003 i Norge.

- ***Vi ber om at det settes av minst 25 millioner kroner til en egen utredning for å se på hvordan rekrutteringen til både det frivillige og det profesjonelle kulturlivet kan bli bedre sett i et utvidet mangfoldsperspektiv.***

I tillegg vil vi be departementet prioritere:

- Flere og mer langvarige kunstnerstipend
- Økning i bevilgninger til de frie kunstfeltene.
- Å styrke arrangørstøtten og gjestespillstøtten slik at arrangører kan ta større deler av utgiftene til turné.
- Å utrede og vedta statsbudsjettfinansierte driftsfinansieringsordninger eller andre ordninger som ivaretar etablerte scenekunst- og dansekompanier med høy kunstnerisk kvalitet over tid, uten at dette går på bekostning av nye kunstnerskap.

Vi viser ellers til våre innspill til den varslede Kunstnermeldingen.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads 'Hans Ole Rian'.

Hans Ole Rian
Forbundsleder
Creo – forbundet for kunst og kultur